

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของสมรรถนะครู ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของสมรรถนะครู ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สมมติฐานของการวิจัยคือ รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของสมรรถนะครู ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็นสองระยะ ประกอบด้วย ระยะแรกเป็นการพัฒนารูปแบบด้วยการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และศึกษาโรงเรียนดีเด่น ระยะที่สองเป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อตรวจสอบสมมติฐานโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การวิจัยระยะแรกเป็นการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปเป็นกรอบแนวคิดเชิงสมมติฐาน สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ประกอบด้วย อาจารย์จากสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 2 คน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือศึกษานิเทศก์ จังหวัด จำนวน 1 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครู จำนวน 2 คน และศึกษาโรงเรียนดีเด่นระดับมัธยมศึกษา จำนวน 3 แห่ง นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และกรณีศึกษาโรงเรียนดีเด่น มาสังเคราะห์สรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในระยะนี้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

2. การวิจัยระยะที่สองเป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อตรวจสอบสมมติฐานประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2560 จำนวน 933 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1,866 คน และครูผู้สอน จำนวน 47,623 คน รวมประชากรทั้งสิ้น

จำนวน 49,489 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [สพฐ.], 2560) กลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 47) เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้จะวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม LISREL ซึ่งมีคำแนะนำว่าขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ไม่ควรน้อยกว่า 100 คน และควรมีตัวอย่าง 20 คน ต่อตัวแปร 1 ตัว (วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2549, หน้า 67) การวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรจำนวน 24 ตัว ดังนั้นขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำในการวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 480 คน ในที่นี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง 600 คน ได้รับกลับคืนมา จำนวน 600 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย สถานภาพตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติราชการ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และ ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับองค์ประกอบสมรรถนะครูที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 แบบสอบถาม ตอนที่ 2 และ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าสถิติต่างๆ ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความเบ้ (Skewness) ความโด่ง (Kurtosis) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และใช้โปรแกรม LISREL for Windows วิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น

1. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของสมรรถนะครูที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถสรุปได้ ดังนี้

1.1 รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของสมรรถนะครูที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วยตัวแปรต่างๆ ดังนี้

1.1.1 สมรรถนะส่วนบุคคล วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว ประกอบด้วย

1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 2) พฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ และ 3) ความฉลาดทางอารมณ์

1.1.2 สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัว ประกอบด้วย 1) วุฒิภาวะเหมาะสมกับความเป็นครู 2) การสนทนาอย่างสร้างสรรค์ 3) การเป็นบุคคลแห่งการเปลี่ยนแปลง 4) การปฏิบัติงานอย่างไตร่ตรอง และ 5) การมุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน

1.1.3 สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัว ประกอบด้วย 1) ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ 2) การมีวินัย และความรับผิดชอบในวิชาชีพ 3) การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม และ 4) การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

1.1.4 สมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว ประกอบด้วย 1) การจัดบรรยากาศการจัดการเรียนการสอน 2) การกำกับ ดูแลชั้นเรียน และ 3) การจัดทำข้อมูลสารสนเทศชั้นเรียน

1.1.5 สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัว ประกอบด้วย 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2) ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ 3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ และ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1.2 รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของสมรรถนะครูที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าสถิติวัดความกลมกลืนของรูปแบบ คือ ค่าไค-สแควร์ (Chi-square) เท่ากับ 100.47 ที่องศาอิสระ (Degree of Freedom : df) เท่ากับ 129 ค่าความน่าจะเป็น (p-value) เท่ากับ 0.97030 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) เท่ากับ 0.7788 ค่า RMSEA = 0.000 ค่า Goodness of Fit Index (GFI) = 0.99 ค่า Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.97 ค่า Critical N (CN) = 999.16 ค่า Comparative Fit Index (CFI) = 1.00 และ ค่า Root Mean Square Residual (RMR) = 0.0058 โดยสมรรถนะส่วนบุคคลและสมรรถนะด้านภาวะผู้นำมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อสมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ สมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ และคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรแฝงภายในแต่ละตัวได้ร้อยละ 84.00, 92.00, 66.00 และ 79.00 ตามลำดับ

1.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมต่อคุณภาพผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้มีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มากที่สุด รองลงมาคือ สมรรถนะส่วนบุคคล สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ และสมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน สมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มากที่สุด รองลงมาคือ สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ และสมรรถนะส่วนบุคคล สมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนและสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้มีอิทธิพลรวมต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มากที่สุด รองลงมาคือ สมรรถนะส่วนบุคคล สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ และสมรรถนะด้านภาวะผู้นำ

เมื่อพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ (R^2) ของสมรรถนะครูที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า สมรรถนะส่วนบุคคล สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ สมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน และสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สามารถร่วมกันอธิบายคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้ร้อยละ 79

2. การอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของสมรรถนะครูที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถนำผลมาอภิปรายผลตามสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะครู ประกอบด้วย สมรรถนะส่วนบุคคล สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ สมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน และสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับสมมติฐาน โดยสมรรถนะส่วนบุคคลมีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สมรรถนะด้านภาวะผู้นำมีอิทธิพลทางตรงในทิศทางลบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพมีอิทธิพลทางตรงในทิศทางลบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนมีอิทธิพลในทิศทางบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้มีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาในรูปแบบพบว่า สมรรถนะส่วนบุคคลและสมรรถนะด้านภาวะผู้นำสามารถอธิบายความแปรปรวนของสมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพได้ร้อยละ 84.00 สมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนได้ร้อยละ 92.00 สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ได้ร้อยละ 66.00 และด้านคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้ร้อยละ 79.00 อภิปรายผล ดังนี้

1.1 สมรรถนะส่วนบุคคลมีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.49 มีอิทธิพลทางอ้อมในทิศทางบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.25 และมีอิทธิพลรวมในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลรวมเท่ากับ 0.74 ทั้งนี้เนื่องมาจากลักษณะด้านต่างๆ ที่ประกอบกันขึ้นเป็นคุณลักษณะส่วนตัวของครูต่างมีผลต่อผู้เรียน เช่น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่จะพยายามปรับปรุงหรือปฏิบัติให้ได้มาตรฐานที่ดีเลิศ ความจงรัก รักดี ยึดมั่นกับเป้าหมายของกลุ่มและเป้าหมายขององค์กร ความคิดริเริ่มพร้อมที่จะปฏิบัติตามเมื่อโอกาสอำนวย และการมองโลกในแง่ดี มีความเพียรพยายามที่จะบรรลุเป้าหมาย (Goleman, 1998, pp. 32-34) สอดคล้องกับ สมศิริ ระวีวรรณ (2556, หน้า 5) กล่าวว่า ครูที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะตั้งเป้าหมายสูง มีความรับผิดชอบการงานดี มีความอดทนในการทำงาน รู้ความสามารถที่แท้จริงของตนเอง เป็นผู้ที่ทำงานอย่างมีการวางแผนและเป็นผู้ที่ตั้งระดับความคาดหวังไว้สูง ครูที่มีคุณภาพย่อมเป็นคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ คิดริเริ่ม คิดเร็ว (คิดอย่างคล่องแคล่ว) คิดอย่างยืดหยุ่น และคิดอย่างรอบคอบ ผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์สามารถค้นหาความคิดใหม่จากข้อมูลที่มีอยู่เดิม และเชื่อมโยงข้อมูลเหล่านั้นเพื่อทำให้เกิดสิ่งแปลกใหม่หรือความคิดที่มีประโยชน์และเหมาะสมเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพ (กัลยาภรณ์ ดารากร ณ อยุธา, 2554, หน้า 8) สอดคล้องกับพรทิพย์ ไชยฤกษ์ (2555, หน้า 11) กล่าวว่า ครูที่มีพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ คือครูที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์หรือปรับปรุงให้เกิดสิ่งใหม่ๆ มาใช้ในงานที่ปฏิบัติอยู่ ประกอบด้วยการค้นหาโอกาสที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ไปใช้ในการปฏิบัติงาน มีการค้นหาสิ่งใหม่ๆ เพื่อเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงาน มีการคิดวิธีการใหม่ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาในงาน มีการนำแนวคิดมาทดลองใช้ มีการนำทรัพยากรที่มีอยู่มาประยุกต์กับแนวความคิดใหม่ได้อย่างเหมาะสม และมีการส่งเสริมให้

ผู้ร่วมงานอื่นเห็นความสำคัญของความคิด ความฉลาดทางอารมณ์เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอน เพราะความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถในการตระหนักรู้ถึงความรู้สึกของตนเองและของผู้อื่น การสร้างแรงจูงใจในตัวเอง บริหารจัดการอารมณ์ต่างๆ ของตนเองและอารมณ์ที่เกิดจากความสัมพันธ์ต่างๆ ได้ (Goleman, 1998, p. 317) สอดคล้องกับศศิวิมล เพชรเสน (2550, หน้า 14) กล่าวว่า ครูที่มีความฉลาดทางอารมณ์ จะเป็นบุคคลที่ตระหนักรู้ถึงความรู้สึก ความคิดและอารมณ์ของตนเอง ตลอดจนสามารถบริหารจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสม สามารถรับรู้เข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่นและมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

1.2 สมรรถนะด้านภาวะผู้นำมีอิทธิพลทางตรงในทิศทางลบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ -0.37 มีอิทธิพลทางอ้อมในทิศทางบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.31 และมีอิทธิพลรวมในทิศทางลบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลรวมเท่ากับ -0.06 ทั้งนี้เนื่องมาจาก คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำของครูที่สำคัญนั้นต้องเป็นผู้นำของนักเรียนหรือครูคนอื่นโดยการช่วยเหลือ เป็นผู้ฝึกสอน หรือผู้ให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษา ผู้ฝึกอบรม ผู้เชี่ยวชาญหลักสูตร ผู้สร้างวิธีใหม่ ตลอดจนการเป็นผู้นำในการศึกษาแบบกลุ่ม การเป็นผู้นำด้านการปฏิบัติงาน การรักษาระเบียบวินัยและมุ่งมั่นไปสู่เป้าหมาย เป็นครูผู้ชอบศึกษาวิจัย ชอบความท้าทาย และใช้ภาวะผู้นำการตัดสินใจ โดยการเป็นส่วนหนึ่งของทีม สร้างแรงกระตุ้นจูงใจในการทำงาน มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น (Kat Zenneyer and Moller, 2001) สอดคล้องกับนงลักษณ์ พิมพ์ศรี (2559, หน้า 123-124) กล่าวถึงวุฒิภาวะความเป็นผู้ใหญ่ที่เหมาะสมกับความเป็นครู (Adult Development) ว่า มีลักษณะและพฤติกรรมซึ่งประกอบด้วย 1) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้เรียน 2) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานต่อเพื่อนร่วมอาชีพ 3) พิจารณาทบทวนและประเมินตนเองอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออกต่อผู้เรียนและผู้อื่น 4) มีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม 5) เห็นคุณค่าและให้ความสำคัญในความคิดเห็นหรือผลงานของผู้อื่น 6) แสดงตนเป็นที่น่านับถือและให้เกียรติผู้อื่น และ 7) สามารถกระตุ้นและจูงใจผู้อื่นให้ปรับเปลี่ยนความคิดและการกระทำให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิบัติงาน ใช้การสนทนาอย่างสร้างสรรค์ (Dialogue) โดยมีลักษณะและพฤติกรรม ดังนี้ 1) มีปฏิสัมพันธ์ มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการสนทนากับผู้อื่นเกี่ยวกับ

การเรียนรู้ของผู้เรียนและพัฒนาวิชาชีพอย่างสร้างสรรค์ 2) มีทักษะด้านการฟัง การพูด และการตั้งคำถามกับผู้อื่นเกี่ยวกับวิชาชีพเพื่อเป็นแนวทางใหม่ๆ ในการปฏิบัติงาน ใจกว้าง ยืดหยุ่น ยอมรับทัศนะที่หลากหลายของผู้อื่น เพื่อเป็นแนวทางใหม่ๆ ในการปฏิบัติงาน และ

3) สืบเสาะข้อมูล ความรู้ทางวิชาชีพใหม่ๆ ที่สร้างความท้าทายในการสนทนาอย่าง สร้างสรรค์กับผู้อื่น การเป็นบุคคลแห่งการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) มีลักษณะและ พฤติกรรม ได้แก่ 1) มีความสนใจต่อสถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับวิชาชีพครูที่เป็นปัจจุบัน 2) สามารถวางแผนพัฒนาวิชาชีพที่เชื่อมโยงวิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียน กับสถานการณ์ที่เป็นปัจจุบัน 3) สามารถริเริ่มการปฏิบัติงานที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและการ พัฒนานวัตกรรม 4) สามารถกระตุ้นผู้อื่นให้มีการเรียนรู้และให้ความร่วมมือเพื่อ พัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาและวิชาชีพ และ 5) สามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นภายใต้ระบบ ขั้นตอนที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้ ส่วนการปฏิบัติงานอย่างไตร่ตรอง มีลักษณะและ พฤติกรรม ได้แก่ 1) มีความรอบคอบในการปฏิบัติงาน สามารถวิเคราะห์ความสอดคล้อง ระหว่างการเรียนรู้ของผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ 2) สนับสนุนความคิดริเริ่มซึ่งเกิดจาก การพิจารณาไตร่ตรองของเพื่อนร่วมงาน 3) มีส่วนร่วมในการพัฒนานวัตกรรมต่างๆ 4) ใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลายในการตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง และ 5) ใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลายในการตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงาน สถานศึกษา สอดคล้องกับรังสรรค์ สุทาร์มย์ (2556, หน้า 17) กล่าวว่า การเป็นบุคคล แห่งการเปลี่ยนแปลง หมายถึง การแสดงออกของครูในการมีภาวะผู้นำ การเป็นบุคคล แห่งการเรียนรู้ การเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับ การมีส่วนร่วมการตัดสินใจในโรงเรียนและ การเป็นผู้ประสานงานและการจัดการ สอดคล้องกับเทพรังสรรค์ จันทรังษี (2556, หน้า 16-20) กล่าวว่า การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึง 1) มีความเป็นผู้นำ 2) เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และ 3) เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับ การปฏิบัติงานอย่างไตร่ตรอง (Reflective Practice) หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึง 1) การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ 2) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง 3) การวางแผนการจัดการเรียนการสอน และ 4) การประเมินผลและเริ่มต้น สร้างงานใหม่ และการมุ่งพัฒนาผู้เรียน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึง 1) การเตรียมการจัดการเรียนการสอน 2) การจัดการเรียนการสอนสู่มาตรฐานสากล และ 3) การตรวจสอบผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับกษมน มังคละศิริ (2557, หน้า 13) กล่าวว่า การเป็นบุคคลแห่งการเปลี่ยนแปลง หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของครูใน

สถานศึกษาถึงความเป็นผู้นำและเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้ความสนใจต่อสถานการณ์ต่างๆ ที่เป็นปัจจุบัน โดยมีการวางแผนอย่างมีวิสัยทัศน์ เชื่อมโยงวิสัยทัศน์กับเป้าหมาย และพันธกิจโรงเรียน ริเริ่มการปฏิบัติที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนานวัตกรรม กระตุ้นผู้อื่นให้มีการเรียนรู้และความร่วมมือในวงกว้างเพื่อพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาและวิชาชีพปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นภายใต้ระบบที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้สอดคล้องกับ ไชยยศ วันอุทา (2559, หน้า 9) กล่าวว่า การมีความมุ่งมั่นพัฒนาการเรียนการสอน หมายถึง พฤติกรรมด้านความรู้ความสามารถของครูที่มีอิทธิพลต่อเพื่อนครู และบุคลากรทางการศึกษาในหน่วยงาน หรือบุคคลในกลุ่มการทำงานร่วมกัน โดยการมีปฏิสัมพันธ์ ถ่ายทอดแนวคิดไปสู่การปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายด้านการพัฒนาการเรียนการสอน

1.3 สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ มีอิทธิพลทางตรงในทิศทางลบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ -0.38 มีอิทธิพลทางอ้อมในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.60 และมีอิทธิพลรวมในทิศทางบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลรวมเท่ากับ 0.22 ทั้งนี้เนื่องมาจาก พฤติกรรมของครูที่แสดงออกอย่างเหมาะสมว่าเป็นผู้มีความคิดและความประพฤติที่พึงามถูกต้องและรักษา จรรยาบรรณวิชาชีพครู โดยครูมีบทบาท หน้าที่ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ เมื่อพิจารณาวิชาชีพครูให้ลึกซึ้งแล้ว จะเห็นว่า ผู้ที่เป็นครูนั้นมีภาระหน้าที่ต่อสังคมและประเทศชาติ หากผู้ที่เป็นครูไม่ปฏิบัติตามภาระหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่บกพร่อง ผลกระทบก็จะตกไปถึงความเสื่อมของสังคมและชาติบ้านเมือง สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 30) กล่าวว่า ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ คือการประพฤติปฏิบัติตนถูกต้องตามหลักคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน และสังคม เพื่อสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครู ประกอบด้วย 1) สนับสนุน และเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพ 2) เสียสละ อุทิศตนเพื่อประโยชน์ต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ 3) ยกย่อง ชื่นชมบุคคลที่ประสบความสำเร็จในวิชาชีพ และ 4) ยึดมั่นในอุดมการณ์ของวิชาชีพ ปกป้องเกียรติและศักดิ์ศรีของวิชาชีพ สอดคล้องกับวรรณภา คนกล้า (2552, หน้า 20) กล่าวว่า ผู้ประกอบวิชาชีพครูต้องมีคุณลักษณะและคุณสมบัติที่สำคัญ ประกอบด้วย 1) มีความเสียสละ มีเมตตา กรุณาและต้องมีความอดทนอดกลั้น

เป็นอย่างยิ่ง ครูควรมีความภูมิใจในอาชีพของตน ไม่ควรคิดว่าต่ำต้อยหรือด้อยเกียรติ
 ในสังคม 2) มีความรู้สึกที่ดีต่อนักเรียน ให้อภัยและช่วยเหลือนักเรียนอยู่เสมอ

3) มีความตั้งใจอย่างเต็มกำลังความสามารถซึ่งยังผลให้งานนั้นสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี
 อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังครูต้องมีวินัยในตนเองเป็นสำคัญ หมายถึง คุณลักษณะ
 ทางจิตใจและพฤติกรรม ที่ช่วยให้สามารถควบคุมตนเองและปฏิบัติตามระเบียบ
 เพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวมสอดคล้องกับโกณจนาท ศุกระเศรณี (2551, อ้างถึงใน
 สุทธิชัย ผ่านสุวรรณ, 2558, หน้า 96) กล่าวว่า ความรับผิดชอบของครู คือ
 ความรับผิดชอบต่อตนเอง และความรับผิดชอบต่อผู้อื่นโดยความรับผิดชอบต่อตนเอง
 ได้แก่ การประพฤติปฏิบัติตนให้สมกับความเป็นครูหรือการปฏิบัติตามหน้าที่คุณธรรม
 จริยธรรม และจรรยาบรรณของครู ส่วนความรับผิดชอบต่อผู้อื่นประกอบด้วย

- 1) หน้าที่ความรับผิดชอบต่อศิษย์ ในการแนะนำสั่งสอน มีความรักความเมตตา
 ต่อศิษย์ทุกคนโดยไม่เลือกปฏิบัติ 2) หน้าที่ความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา
 ในการพัฒนางานทางวิชาการ การพัฒนาคุณภาพของนักเรียน และการส่งเสริมพัฒนา
 ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นชุมชน หน่วยงานภาครัฐ
 ผู้ปกครอง หรือบุคลากรทางการศึกษา 3) หน้าที่ความรับผิดชอบต่อเพื่อนครู
 ในการรักษาชื่อเสียงของคณะครู และให้เกียรติซึ่งกันและกัน จริงใจต่อกัน
- 4) หน้าที่ความรับผิดชอบต่อผู้ปกครองนักเรียน ในการร่วมมือกับผู้ปกครอง
 เพื่อแก้ไขปัญหาของศิษย์ ซึ่งอาจเกิดจากการเรียนหรือความประพฤติ และช่วยเหลือ
 ผู้ปกครองในการดูแลศิษย์เมื่อผู้ปกครองต้องการความช่วยเหลือโดยไม่เกี่ยงงอน
- 5) หน้าที่ความรับผิดชอบต่อผู้บังคับบัญชา การสนับสนุนนโยบายที่ผู้บังคับบัญชา
 กำหนดไว้ด้วยความสุจริตใจไม่กล่าวหาจาเท็จหรือรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา
- 6) หน้าที่ความรับผิดชอบต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ สั่งสอนให้ศิษย์เข้าใจ
 ถึงความสำคัญของ 3 สถาบันหลักของชาติ เพื่อให้ศิษย์เกิดความภาคภูมิใจใน
 ความเป็นไทย และมุ่งที่จะทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ สอดคล้องกับสุพล
 วงสินธุ์ (2534, อ้างถึงใน สุทธิชัย ผ่านสุวรรณ, 2558, หน้า 97) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของ
 ครูดีว่า เป็นผู้ที่มีความพอดีไม่ขาดไม่เกิน ปฏิบัติอยู่ในทางสายกลาง เป็นผู้กระทำด้วย
 เจตนาดีด้วยบริสุทธิ์ใจและทำไปเพื่อสิ่งที่ดีงาม ไม่ใช่ทำการถูกบังคับหรือ
 เพื่อผลประโยชน์ใด เป็นผู้ที่มีเหตุผล พอใจที่ได้ปฏิบัติต่อผู้อื่นและเห็นประโยชน์ของผู้อื่น
 เป็นที่ตั้ง เป็นผู้มุ่งสันติสุข เป็นผู้ที่มีความพอ รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม เป็นผู้ที่มีนิสัยดีงาม

ทำหน้าที่รับผิดชอบอย่างดีที่สุด เป็นผู้ที่มีความสามารถควบคุมตนเองและความยกย่องต่างๆ เอาไว้ด้วยเหตุผล และเป็นผู้ปฏิบัติตามกฎ มาตรการทางจริยธรรมได้เหมาะสมกับกาลเทศะ สอดคล้องกับวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2543, อ้างถึงใน สุทธิชัย ผ่านสุวรรณ, 2558, หน้า 97) กล่าวว่า ครูมีความสำคัญในฐานะที่เป็นแม่แบบแก่เด็กด้วยเหตุผลหลายประการ ได้แก่ 1) ครูเป็นบุคคลที่เด่นสำหรับเด็ก เป็นเป้าสายตาที่เด็กให้ความสนใจและพบเห็นอย่างสม่ำเสมอ 2) ในห้องเรียน ครูเป็นผู้ควบคุมการเสริมแรงที่สำคัญสำหรับเด็ก และ 3) เด็กมักศรัทธาครู มองครูในฐานะผู้มีความสามารถและมีเกียรติ พฤติกรรมของครูจึงมีอิทธิพลต่อเด็กเป็นอย่างยิ่ง สัมพันธ์กับนิเชต สุนทรพิทักษ์ (2534, อ้างถึงใน สุทธิชัย ผ่านสุวรรณ, 2558, หน้า 98) ได้สรุปลักษณะครูดีในส่วนที่เกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีว่า การครองตนให้เหมาะสมกับสภาพของอาชีพเนื่องจากอาชีพครู คือ การสอนให้นักเรียนเป็นคนดี จึงต้องครองตนให้ได้ตามที่สอน สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย (อ้างถึงใน ชูติมา กองแก้ว, 2553, หน้า 17) ที่กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของครูว่าต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องต่างๆ ได้แก่ ความกล้าแสดงออก ความ ใฝ่รู้ ความศรัทธาในวิชาชีพ การดำรงตนให้ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม มีความขยัน หมั่นเพียร ประหยัด อุดมคติ ซื่อสัตย์ เป็นต้น

1.4 สมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน มีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.25 มีอิทธิพลทางอ้อมในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.61 และมีอิทธิพลรวมในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลรวมเท่ากับ 0.87 ทั้งนี้เนื่องมาจาก การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบใหม่เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อสนับสนุนการทำงานทั้งแบบอิสระ และแบบทำร่วมกันเป็นทีมของนักเรียน สอดคล้องกับHammond and Baratz Snowden (2005, p. 20) ได้กล่าวถึงการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูในประเทศสิงคโปร์ในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

1) การสร้างความสัมพันธ์และบรรยากาศการยกย่องให้เกียรติ คือ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนด้วยกัน 2) การเสริมสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ คือ ความสำคัญของเนื้อหา ความภาคภูมิใจในผลงานของนักเรียน และความคาดหวังในการเรียนรู้และความสำเร็จ 3) การดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ในชั้นเรียน คือ การจัดกลุ่มการเรียนรู้ การจัดการกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การจัดการด้านสื่อและวัสดุอุปกรณ์ การปฏิบัติหน้าที่นอกเหนือจากการสอน และการนิเทศติดตามงาน

ของอาสาสมัครและเจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุน 4) การจัดการด้านพฤติกรรมนักเรียน คือ ความคาดหวัง การติดตามพฤติกรรมนักเรียน การโต้ตอบนักเรียนที่ประพฤติไม่เหมาะสม

5) การจัดสถานที่ทางกายภาพ คือความปลอดภัยและการจัดวางเฟอร์นิเจอร์ ความสะดวกในการเรียน และการใช้แหล่งเรียนรู้ทางกายภาพ สอดคล้องกับประสาทอิศรปริดา (2549, หน้า 338-340) กล่าวว่า ครูต้องจัดการห้องเรียนให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย โดยใช้งานด้านการปกครองเป็นเครื่องมือ โดยเฉพาะการพัฒนาพฤติกรรมในห้องเรียน พฤติกรรมในห้องเรียนที่นักเรียนแสดงออกมาทั้งในด้านบวกและด้านลบล้วนแล้วแต่มีสาเหตุที่แตกต่างกัน คุณครูต้องให้ความสนใจโดยนำพฤติกรรมด้านบวกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักเรียนและต้องควบคุม ปรับปรุง แก้ไข พฤติกรรมด้านลบ งานปกครองชั้นเรียนจำเป็นต้องมีการวางแผนตั้งแต่ก่อนเปิดภาคเรียน สอดคล้องกับเฉลิม มลิลดา (มปป., หน้า 146-147) กล่าวว่า ครูควรเตรียมความพร้อมในการกำกับดูแลชั้นเรียน ดังนี้ 1) สังเกตการณ์สอนและพูดคุยกับเพื่อนครูที่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 2) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียน เนื้อหาที่สอน วิธีสอน สื่อการสอน 3) เมื่อเข้าสู่ชั้นเรียนพบว่าชั้นเรียนไม่อยู่ในสภาพที่พร้อมจะจัดการเรียนการสอน ครูควรเตือนผู้เรียน หรือให้หัวหน้าห้องเรียนดำเนินการจัดระเบียบก่อน

4) ครูแนะนำตนเองด้วยบุคลิกภาพที่มั่นใจ จริงจัง สง่าผ่าเผย โดยใช้วาจา ภาษา และน้ำเสียงที่เหมาะสม ประสานสายตากับผู้เรียน จากนั้นให้ผู้เรียนแนะนำตนเองเป็นรายบุคคล 5) ครูอธิบาย และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบของชั้นเรียน อีกทั้งชี้แจงถึงคุณค่าของการรักษากฎระเบียบของชั้นเรียน และ

6) สร้างบรรยากาศที่ดีด้วยการยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นกันเอง และเสริมกำลังใจแก่ผู้เรียนด้วยวาจาอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับพนิต ฑาตุทอง (2552, หน้า 135) กล่าวว่า ในการจัดการห้องเรียนด้านวิชาการ ครูต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย การกำหนดข้อตกลงการเรียนรู้ร่วมกัน กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ วางแผน ตัดสินใจ จัดการเปลี่ยนแปลง ประสานงาน แก้ไขความขัดแย้ง แก้ปัญหา จัดระบบงานบริหารห้องเรียน บริหารนักเรียน บริหารทรัพยากร ผู้ประเมินผลและสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ส่วนการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการห้องเรียน คือ กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผลข้อมูลให้อยู่ในรูปสารสนเทศที่เป็นประโยชน์สูงสุด และการจัดเก็บรักษาอย่างมีระบบเพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้สารสนเทศที่ถูกต้องจัดเก็บอย่างเป็นระบบ จะสามารถนำไปใช้สนับสนุนการบริหารและการตัดสินใจทั้งในระดับปฏิบัติ

ระดับหมวด งาน สายชั้น หรือระดับบริหาร สอดคล้องกับปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2558, หน้า 22-27) กล่าวว่า งานสารสนเทศในห้องเรียน (Information System in Classroom) คือ กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนที่อยู่ในห้องเรียน การประมวลผลข้อมูลที่อยู่ในรูปสารสนเทศที่เป็นประโยชน์สูงสุด และการเก็บรักษาอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปใช้สนับสนุนการบริหารและการตัดสินใจ ทั้งในระดับห้องเรียน สายชั้น กลุ่มสาระหมวดวิชา ฝ่ายงาน หรือระดับศึกษา

1.5 สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ มีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มากที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.87 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีอิทธิพลรวมในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.87 ทั้งนี้เนื่องมาจาก การจัดการเรียนรู้ของครูมีผลโดยตรงต่อคุณภาพผู้เรียน ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรเป็นอันดับแรก มีการวางแผนการเรียนรู้ คือ พฤติกรรมในการวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์ชุมชนและวิเคราะห์ศักยภาพของสถานศึกษา เพื่อให้สามารถวางแผนการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของผู้เรียนและชุมชน ให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนได้ตามความถนัด ตามความสนใจและความสามารถอย่างแท้จริง อีกทั้งยังต้องจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กล่าวคือ มีพฤติกรรมในการนำเสนอกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ในฐานะเป็นผู้จัดการ ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนมีบทบาทได้แสดงออก แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ให้มากที่สุด การผลิต การใช้สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ คือ พฤติกรรมในด้านการผลิต จัดหา พัฒนา และเลือกใช้สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหา กิจกรรม ความสนใจและธรรมชาติของผู้เรียน ตลอดจนการดูแลรักษา ซ่อมแซมและประเมินผลการใช้สื่อ ทั้งนี้ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิต จัดหา พัฒนา ดูแลรักษาและใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม (วัชรวิ ก้องเกียรติไกร, 2548, หน้า 6-7) สอดคล้องกับประกอบ ศรีตระกูล (2550, หน้า 6) กล่าวว่า การจัดทำแผนการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้ความสามารถในการจัดทำ แผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่งประกอบด้วย การวิเคราะห์หน่วยการสอน การวิเคราะห์จุดประสงค์ การวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนการสอน การกำหนดสื่อการเรียนการสอน และ

การวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน สอดคล้องกับคำนิยาม แก้วอนันต์ (2550, หน้า 7-8) กล่าวว่า การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความสำเร็จของการวิเคราะห์ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน พัฒนา แผนการจัดการเรียนรู้ให้ทันสมัย ใช้วิธีการวัดผลประเมินผลและเครื่องมือที่หลากหลาย เน้นการใช้สื่อวัตกรรมการที่เหมาะสมใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา อีกทั้งยังสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้ สอดคล้องกับศศิ วงศ์ศรีเผือก (2556, หน้า 7-8) กล่าวว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การใช้เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับกลุ่มและวัยของผู้เรียน โดยใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ในการสนับสนุนการเรียนรู้ ของผู้เรียน และใช้วิธีการวัดผลประเมินผลที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตาม ศักยภาพของแต่ละคนและสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริง สอดคล้องกับรัชฎาพร พิมพิชัย (2555, หน้า 6) กล่าวว่า การวัดและประเมินผล คือ ครูมีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องของการวัดและประเมินผลเป็นอย่างดี ซึ่งมีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ มีจุดมุ่งหมาย ของการประเมิน มีเกณฑ์การประเมิน มีรูปแบบการประเมิน มีการวางแผน มีการวิเคราะห์ มีเครื่องมือ มีการประเมินผลการดำเนินงาน มีการนำผลการประเมินไปใช้ และมีการเก็บ รวบรวมข้อมูล และสอดคล้องกับศรัณยา ไครบุตร (2558, หน้า 489-490) กล่าวว่า ทักษะการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง (CA : Classroom Authentic Assessment) หมายถึง การรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและ เชิงคุณภาพจากกระบวนการเรียนรู้ การทำงาน การปฏิบัติงานและผลผลิตที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้ในสภาพที่สอดคล้องกับ ชีวิตจริง โดยใช้เรื่องราว เหตุการณ์ สภาพจริง หรือคล้ายจริง เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียน ตอบสนอง แล้วนำข้อมูลสู่การตีค่าการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงเป็นกระบวนการ ควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดังนั้นการประเมินการเรียนรู้ ตามสภาพจริง จึงเป็นการประเมินกระบวนการปฏิบัติ รวมทั้งผลผลิตที่อาจเป็นความรู้และ สิ่งประดิษฐ์หรือชิ้นงานใหม่ด้วย

เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรแฝงต่างๆ สามารถส่งอิทธิพลทั้งทางตรง และทางอ้อม ตัวแปรคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้รับอิทธิพลสูงสุดจากตัวแปร สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และตัวแปรสมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน รองลงมาคือ ตัวแปรสมรรถนะส่วนบุคคล ตัวแปรสมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรมและ จรรยาบรรณวิชาชีพ และตัวแปรสมรรถนะด้านภาวะผู้นำ ตามลำดับ ดังนั้นการพัฒนา

คุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จึงควรมีกระบวนการหรือแนวทางในการดำเนินการเกี่ยวกับปัจจัยดังกล่าวอย่างเป็นระบบตามลำดับความสำคัญ

2. รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของสมรรถนะครู ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สมรรถนะส่วนบุคคล สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ สมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน และสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สามารถอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้ร้อยละ 79.00 แสดงว่า ตัวแปรทุกตัวมีความสามารถในการทำนายคุณภาพผู้เรียนได้ ทั้งนี้เพราะ รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของสมรรถนะครูที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่พัฒนาขึ้นได้มาจากการสังเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยรวมทั้งผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และศึกษาโรงเรียนดีเด่น ผู้วิจัยได้คำนึงถึงความตรงเชิงเนื้อหาในทุกขั้นตอน มีการสังเคราะห์เนื้อหาทั้งในระดับองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย นิยามเชิงปฏิบัติการและตัวบ่งชี้ เมื่อนำไปสร้างแบบสอบถามยังได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ และมีการปรับปรุงเมื่อนำไปทดลองใช้ พบว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นสูง นอกจากนั้นเมื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดตัวแปรแฝงที่พัฒนาขึ้นพบว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ส่งผลให้รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของสมรรถนะครูที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ถึงแม้ว่าจะต้องมีการปรับโมเดล แต่ก็เพื่อให้โมเดลมีความเหมาะสมในทางสถิติมากขึ้น สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ที่ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 2) ครูจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา เพราะครูเป็นผู้ที่มีหน้าที่สร้างประสบการณ์การเรียนรู้และการพัฒนาโดยชอบให้เกิดในตัวผู้เรียน เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเชิงวิชาการ นำไปสู่การมีสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รวมทั้งการดำรงตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ครูเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในกระบวนการพัฒนาการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ในระดับโรงเรียน

ตลอดจนเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อคุณภาพการศึกษาทั้งนี้เพราะคุณภาพของผู้เรียนขึ้นอยู่กับคุณภาพของครู ครูต้องได้รับการพัฒนาคุณภาพ มีสภาพเป็น “ครูเพื่อศิษย์” มีทักษะการเรียนรู้และต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต (วิจารณ์ พานิช, 2556, หน้า 6) เพราะเป็นการเรียนรู้เพื่อชีวิตของตนเอง และมีศักดิ์ศรี สำหรับการเป็นครูเพื่อศิษย์ และเพื่อการดำรงชีวิตของตนเอง ครูจะต้องมีสมรรถนะและความเชี่ยวชาญในการทำงานที่ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดีต่อการทำงานที่เน้นทักษะมากกว่าความรู้ เปลี่ยนวิธีการสอนที่เน้น “วิชาเป็นตัวตั้ง” เป็น “เน้นชีวิตผู้เรียนเป็นตัวตั้ง” มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างจริงจัง มีการพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นที่ยอมรับของสังคม เป็นครูที่ทำงานแต่ไม่ทำเงิน คิดถึงส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ค้นคว้าเพิ่มพูนปัญญาและเปี่ยมไปด้วยเมตตากรุณา (สุมน อมรวิวัฒน์, 2555) และจากกระแสของการปฏิรูปการศึกษาของไทยในปัจจุบัน ผลที่เกิดขึ้นย่อมเป็นการตอบโจทย์สำคัญที่สังคมโดยรวมต่างมุ่งเป้าหมายไปที่ “ครูอาจารย์” ในด้านประสิทธิภาพและศักยภาพของการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน โดยที่ครูมีอาจหลีกเลี่ยงหรือปฏิเสธความรับผิดชอบเหล่านี้ได้ (สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2556, หน้า 1-3)

นอกจากนี้ยังพบว่า สมรรถนะครูส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ร้อยละ 79.00 แสดงให้เห็นว่ายังมีปัจจัยด้านอื่นๆ อีกที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เช่น นโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล สภาพการจัดการศึกษา การอบรมเลี้ยงดูคุณภาพชีวิต รวมทั้งสภาพแวดล้อมที่นักเรียนอยู่อาศัย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุพรรณิการ์ มาศยงค์ (2554, หน้า 3-4) พบว่า บุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยในปัจจุบัน สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองส่งผลต่อความแตกต่างของคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียน สอดคล้องกับประวัติามีเปี่ยมสมบูรณ์ (2556, หน้า 91-92) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย ด้านผู้ปกครอง ด้านผู้บริหาร ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก สอดคล้องกับอรุณญา บุญธรรม (2557, หน้า 4) กล่าวว่า ปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วยวิธีการเลี้ยงดู การอบรมสั่งสอน การมีตัวแบบและสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์จนเกิดเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในอนาคต ด้านการคบเพื่อนในปัจจุบัน วัยรุ่นจะใช้การสื่อสารผ่านทางอินเทอร์เน็ตในการคบเพื่อน การใช้บริการร้านอินเทอร์เน็ตในการเล่นเกมส์และสถานะทางเศรษฐกิจ

ส่งผลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่น โดยเฉพาะผู้ปกครองที่ต้องทำมาหาเลี้ยงชีพ ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนลูก เลี้ยงตามยถากรรม ขาดการศึกษา ทำให้ลูกขาดความอบอุ่น หากได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนวัยเดียวกัน จะถือว่าเป็นสิ่งสำคัญมาก และหากได้รับการอบรมที่ดี คบเพื่อนดี มีความตระหนักถึงสิ่งที่ถูกต้องตามบรรทัดฐานของสังคมก็จะเป็นบุคคลที่มีคุณค่า นอกจากนี้ชุมชนยังเป็นต้นแบบของพฤติกรรม เป็นแหล่งสนับสนุนพฤติกรรม เป็นแหล่งสะสมค่านิยม ความคิด ดังนั้น ชุมชนจึงถือว่าเป็นแหล่งที่เด็กมีความผูกพันทางสังคม (Social Control or Social Bonds) (จิราพร เพชรดำ, โปบลีย์ แยมกลีกร และคณะ, 2554, หน้า 71-72)

3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของสมรรถนะครูที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 2 ประเด็น ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การนำผลการวิจัยไปใช้สำหรับสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา

1.1.1 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้มีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องส่งเสริม สนับสนุนให้ครูมีการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ตลอดเวลา ที่เพิ่มเติมจากโครงการพัฒนาครูรูปแบบครบวงจรในปัจจุบัน และครูนำผลจากการพัฒนาไปประยุกต์ใช้กับผู้เรียนตามสภาพจริง มีส่วนร่วมในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ช่วยกันสร้างและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อประยุกต์ใช้กับผู้เรียน จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย

1.1.2 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะส่วนบุคคล สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ สมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน และสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ต่างมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และมีความสัมพันธ์กัน ดังนั้น ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจะต้องคำนึงถึงปัจจัยดังกล่าว

1.2 การนำผลการวิจัยไปใช้สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2.1 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะส่วนบุคคล สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ สมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน และสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น ผู้บริหารระดับสูง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ควรพิจารณาแนวทางในการเสริมสร้างสมรรถนะดังกล่าวให้เกิดกับครู

1.2.2 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้มีอิทธิพลทางตรงและอ้อมต่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มากที่สุด ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรให้ความสำคัญกับการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การออกแบบ การเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งมีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มพูนการจัดการเรียนรู้ของครูอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาประเด็นเดียวกันนี้ในเชิงลึก เนื่องจากบริบทของแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกัน เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้มาเปรียบเทียบกับข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) หรือการวิจัยทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory) เพื่อสร้างตัวแบบจากผลการวิจัยเชิงคุณภาพเปรียบเทียบกับตัวแปรเชิงทฤษฎี